

STROKOVNA LITERATURA O SNEŽNIH PLAZOVIH

Miha Pavšek*

UDK 551.578.48 (038)=00

**Pavle Šegula:
Večjezični slovar
Sneg in plazovi
(slovenska izdaja),
Ljubljana, 1995.
Planinska
publikacija
št. 136,
cena 4.800 SIT.**

Strokovna knjiga, kakršna je slovar, je temelj vsake vede; je namreč podlaga za izmenjavo podatkov, izkušenj, nasvetov in strokovnih mnenj ter spoznanj med strokovnjaki s področja, ki ga obravnava. Poleg tega je tudi pripomoček vsem, ki se pri svojem delu in v življenju vsakodnevno srečujejo z besedami in izrazi, ki jih razlagajo. Večjezični slovar pa ima še višje cilje: terminološko poenotenje izrazov za lažje razumevanje na mednarodni ravni. Informativno-normativni in razlagalni slovar P. Šegule SNEG IN PLAZOVI je vsekakor temeljni kamen in spodbuda za nadaljnje delo na področju varstva pred snežnimi plazovi v Sloveniji. Urejeno in pregledno besedišče je temeljnega pomena tudi za razumevanje in sporazumevanje vseh, ki se ukvarjajo tudi z naravnimi nesrečami. Zato je še posebej pomembno, da slovar bralcem Ujme nekoliko podrobneje predstavimo.

Šestjezični slovensko-nemško-italijansko-francosko-angleško-španski slovar Sneg in plazovi je rezultat tesnega sodelovanja strokovnjakov z različnih področij, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo s snežnimi plazovi. Pobuda zanj se je porodila leta 1979 na mednarodnem srečanju gorskih reševalcev. Priprava, sestavljanje in strokoven pregled takšnega slovarja je dolgotrajno, izredno zahtevno in natančno delo. Tovrstne strokovne priročnike ponavadi pripravljajo v državah, kjer govorijo enega od svetovnih jezikov, pri tem pa sodeluje več avtorjev.

Glede tega je slovar Sneg in plazovi prava posebnost. P. Šegula ga je tudi uredil in računalniško pripravil izid slovenske izdaje. Izhodiščno besedišče slovarja so bili izrazi iz nemške strokovne literature, ki pa so bili brez razlag. Avtor se ni omejil le na

s snežnimi plazovi ožje povezane izraze, temveč je zasnovo razširil. Zato je moral pritegniti k sodelovanju še številne domače in tuje strokovnjake. Ti so mu pomagali uskladiti razlage geselskih besed in poiskati njihove ustreznice v preostalih jezikih; skupaj s temi je v slovarju več kot 10 000 izrazov. Avtor je s svojim izborom gesel pripomogel tudi k hitrejšemu zbiranju in urejanju izrazov v tujih jezikih.

V prvem delu slovarja je 1756 geselskih besed. Pogostejše uporabljana strokovna poimenovanja so predstavljena v slovarskih člankih: poleg slovničnih značilnosti (naglas, končnice, pregibanja) so tudi sopomenke (pri botaničnih pojmih so navedena tudi latinska poimenovanja), strokovni označevalnik, ki ga uvršča v stroko, kjer se uporablja (npr. krnica v geografiji, otoplitev v meteorologiji, lavinska žolna pri reševanju idr.), kratka razlaga in na koncu še tuji ustrezniki. Besede v oklepajih, ki so ponekod dodane prevodom, so namenjene lažjemu razumevanju posameznih izrazov v enem od petih tujih jezikov.

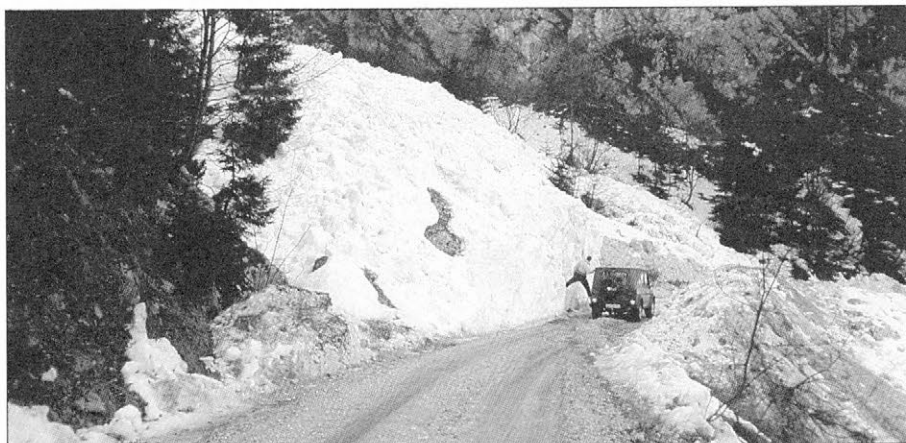
Strokovna poimenovanja, ki jih uporabljamo redkeje, imajo kazalke. Slovar nas seznani s slovničnimi značilnostmi, nato pa nas preusmeri k pogostejše uporabljanim strokovnim poimenovanjem. Zaradi večje uporabnosti ima slovar tudi informativne slovarske članke, kjer pa nas (z besedo glej) le napoti k iskanju razlage pri drugi geselski besedi (npr. kope, zaviralne, glej zaviralne kope).

V drugem delu slovarja so abecedna kazala vseh tujih ustreznikov (prevodov) s številkami, po katerih najdemo iskane besede v glavnem delu slovarja.

Verjetno je odveč poudarjati, kako zahtevno je urejanje besedišča v stroki, ki prevzema v glavnem spoznanja drugih temeljnih ved (pomen interdisciplinarnosti), kot je to tudi pri nivologiji in lavinologiji. Vrednost slovarja povečujejo poleg prevodov še številni izrazi z drugih področij, ki so posredno povezana s snegom in snežnimi plazovi, kot npr. šport (gornišstvo, smučanje), reševanje (medicina) in preventiva. Delo je tudi dragocen prispevek k slovenskemu slovaropisju in rezultat zglednega sodelovanja avtorja z lektorico M. Humarjevo z Inštituta za slovenski jezik ZRC SAZU.

Slovar bo olajšal sporazumevanje med raziskovalci snega in plazov, dobrodošel pa bo tudi vsem drugim, ki se tako ali drugače ukvarjajo s to tematiko. Posebno veseli ga bodo prevajalci strokovnih člankov in publikacij, saj jim bo prihranil marsikatero uro zamudnega brskanja po debelih slovarskih knjigah na domačih knjižnih policah. Gorskim reševalcem, ki so bili med pobudniki za nastanek slovarja, se bodo pri uporabi zagotovo pridružili še mnogi drugi, ki jih pot ali delovna obveznost pogosto zaneseta tudi v zasnežene pokrajine. Slovar zagotovo ne sme manjkati na knjižnih policah vseh večjih knjižnic.

Natis slovarja so denarno omogočili Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Uprava Republike Slovenije za varstvo narave, Občinski štab za civilno zaščito v Škofji Loki, Technochem d.o.o. iz Ljubljane in Gorska reševalna služba pri Planinski zvezi Slovenije, ki je slovar tudi založila.

Slika. Snežni plaz na lokalni cesti Soča – Na Skali
Figure. Avalanche on the local road at Soča – Na Skali